

- нормативно-правові умови для стійкого розвитку;
- використання нових інформаційних технологій для обміну інформацією з питань сталого розвитку, для створення баз даних і моделювання локальних соціально-економічних та екологічних систем;
- розвиток місцевого самоврядування. Сталий розвиток передбачає тісну взаємодію всіх секторів суспільного життя, що є скрутним при централізованому, галузевому управлінні.

1.Голубев В., Шаповалова Н. Что же такое устойчивое развитие (гипотеза) // Свободная мысль. – 1993.– №5. – С.4-6.

2.“Устойчивое развитие” или “стратегия” переходного периода (биоэкология) // Зеленый мир. – 1995. – №14.– С.11-13.

3.Опережающее образование и устойчивое развитие: проблемы экологического образования // Зеленый мир. – 1996. – №25. – С.21.

4.Дорогунцов В., Федоринцева А. Устойчивость развития эколого-экономического потенциала Украины и ее регионов // Экономика Украины. – 1996. – №7. – С.24-27.

5.Коптюг В. На пути к устойчивому развитию цивилизации // Свободная мысль. – 1992. – №14. – С.12-18.

Отримано 14.04.2010

УДК 332.145 : 502.131

В.О.ЛУК'ЯНИХІН, канд. екон. наук

Сумський державний університет

О.В.ЦИГАНЕНКО

Конотопський інститут Сумського державного університету

ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНИХ СОЦІО-ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИХ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ МІСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Міські території є основою соціальної сфери життєдіяльності людини. Ефективність її функціонування в багатьох випадках залежить від визначення власної моделі соціо-еколого-економічного розвитку. Відсутність обґрунтованої схеми управління розвитком міської території, її функціонування, вимагає нових підходів і технологій управління, а також механізмів, спрямованих на ефективне використання інформаційних, організаційних, виробничих, людських та інших ресурсів.

Городские территории это основа социальной сферы жизнедеятельности человека. Эффективность ее функционирования во многих случаях зависит от определения собственной модели социо-эколого-экономического развития. Отсутствие обоснованной схемы управления развитием городской территории, ее функционирования, требует новых подходов и технологий управления, а также механизмов, направленных на эффективное использование информационных, организационных, производственных, человеческих и других ресурсов.

Urban territories are a part of social sphere of human's life-sustaining activity. The effectiveness of its functioning in many ways depends on defining own model of socio-ecological and economical development. The lack of relevant scheme of forming the management of urban territory development and its functioning requires new approaches and tech-

nologies of management, also mechanisms focused on utilizing informational, organizational, industrial and human resources.

Ключові слова: модель соціо-еколого-економічного розвитку, стратегії розвитку міських територій, стратегічна політика, територіальний розвиток.

Соціо-еколого-економічний розвиток міських територій являє собою об'єктивний процес, що відбувається під впливом історичних, географічних, ресурсних, демографічних та інших факторів.

Модель соціо-еколого-економічного розвитку не може виглядати як універсальна схема, оскільки вона відбиває об'єктивні умови, історичні тенденції, своєрідність культури, духовний склад населення того чи іншого міста. Кожне місто повинне виступати ініціатором та прискорювачем прогресивних соціально-економічних перетворень у регіоні та країні в цілому. Чим більше сукупний потенціал міста, тим більше можливостей він має до соціо-еколого-економічного розвитку, економічної самостійності та економічної безпеки. Під економічною безпекою розуміється такий стан економіки міста, за якого забезпечується збалансоване економічне зростання, ефективне задоволення суспільних потреб, висока якість управління, захист економічних інтересів населення та господарюючих суб'єктів.

Питання, пов'язані з формуванням стратегій соціо-еколого-економічного розвитку міських територій, потребують значної уваги, особливо в умовах сьогодення, коли відбуваються структурні зміни в економіці.

Теоретичні положення, методологічні та методичні основи формування стратегій територіального розвитку висвітлено в роботах вітчизняних дослідників, таких як Б.Данилишин, С.Богачов, М.Мельникова, Ю.Шаров [5-7].

Розвиток економіки міських територій вимагає формування цілісної системи прогнозних і програмних планів розвитку на науковій основі та інноваційних підходів з урахуванням демографічної ситуації, стану використання природного, науково-виробничого і трудового потенціалу, досягнутого рівня економіки і соціальної сфери. Активне формування нової якості розвитку міських територій стає найважливішою умовою виходу з кризової ситуації господарства країни, забезпечення сталого й ефективного розвитку в середньо- та довгостроковій перспективі.

Після прийняття Конституції України та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [1] органи місцевого самоврядування отримали можливість приймати самостійні рішення щодо перспективних напрямів розвитку міських громад, провадити більш незалежну від центральних органів влади власну економічну політику. Водночас бі-

льша самостійність у проведенні такої політики вимагає від них максимального покладання на власні сили, можливості та ресурси, застосування новітніх методів у прийнятті управлінських рішень. І при цьому слід враховувати втрати та вигоди, які можуть дати прийняті рішення, аналізувати та оцінювати їх з урахуванням майбутніх наслідків для розвитку територіальної громади, тобто стратегічно мислити та планувати свою діяльність [2].

У цих умовах нагальним завданням є наукова розробка соціо-еколого-економічних стратегій розвитку міст. Визначення власної моделі соціо-еколого-економічного розвитку – важлива й необхідна справа керівників структурних підрозділів адміністрації міста, експертів та вчених. При її вирішенні необхідно враховувати сучасний стан економіки міста, його ресурсний потенціал (трудові й природні ресурси, науково-технічну базу), особливості соціально-політичних відносин, його географічне положення – тобто можливості міської території. Виходячи з цього, слід визначити мету, яку має досягти місто в своєму соціо-еколого-економічному розвитку. В умовах сьогодення метою стратегічного розвитку має бути, на нашу думку, забезпечення виходу з кризи й створення умов для збалансованого соціо-еколого-економічного розвитку міст. Цей розвиток передбачає формування економічного потенціалу і повноцінного життєвого середовища для сучасного та наступних поколінь на основі раціонального використання ресурсів (природних, трудових, виробничих, науково-технічних, інтелектуальних, екологічних тощо), технологічного переоснащення і реструктуризації підприємств, удосконалення соціальної, виробничої, транспортної, комунікативно-інформаційної, інженерної, екологічної інфраструктури, поліпшення умов проживання, відпочинку та оздоровлення, збереження біологічного різноманіття і культурної спадщини [3].

Визначення головної мети і підпорядкованих цілей здійснюється в декілька етапів [4]:

- обґрунтовується необхідність зміни пріоритетів розвитку; визначається напрям стратегічних змін;
- формується основна мета, яку необхідно досягнути в процесі трансформаційних змін; визначаються цільові орієнтири, принципи і завдання розвитку;
- визначається послідовність дій намічених планів розвитку.

Наступним етапом розробки стратегії є визначення методів її досягнення. Сукупність заходів, що застосовують органи місцевої влади для досягнення стратегічної мети, є стратегічною політикою. Ця полі-

тика починається з визначення необхідних людських, фінансових, виробничих і природних ресурсів, які потрібні для реалізації стратегічної мети. Наступним етапом формування стратегій розвитку міських територій є розробка механізму реалізації стратегічної мети, тобто визначення заходів місцевої влади щодо регулювання економіки в основних її сферах, створення необхідних інституцій, фондів, залучення коштів для вирішення тих чи інших стратегічних завдань. Оскільки одночасне вирішення всіх завдань рідко буває можливим, виокремлюють пріоритетні цілі на кожному етапі здійснення стратегії. Пріоритетні цілі групують за трьома напрямками: економічними, соціальними та екологічними.

Реалізація стратегій соціо-еколого-економічного розвитку передбачає формування відповідної законодавчої бази, що забезпечувала б впровадження нових заходів щодо реформування економіки через здійснення стратегічної політики.

Стратегія соціо-еколого-економічного розвитку міст, схема якої наведена на рисунку, повинна стати основою для розробки нормативно-правових актів, програм і проектів щодо регулювання планової забудови міських територій, стимулювання інвестиційної діяльності, удосконалення податкової політики, наповнення й раціонального використання місцевих бюджетів для забезпечення територіального розвитку при відповідному збереженні довкілля й підвищенні якості та рівня життя.

Такий підхід щодо узгодження загальнодержавних і місцевих інтересів, на нашу думку, надасть можливість українським містам ефективно конкурувати у світовому економічному просторі.

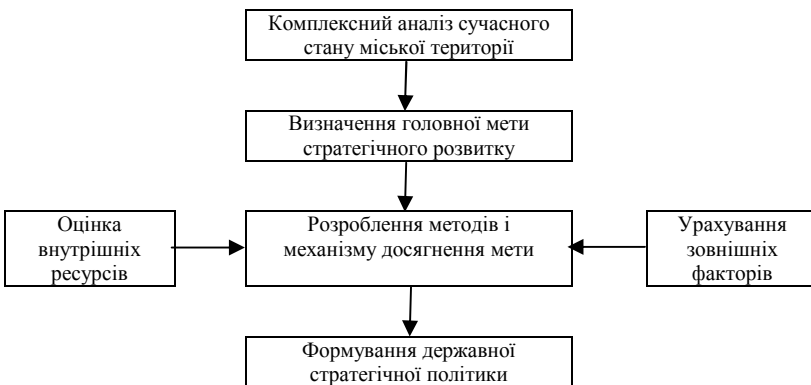

Схема формування соціо-еколого-економічної стратегії розвитку міста

1. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України №280/97-ВР від 21 травня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – №24.
2. Вакуленко В. Концептуальні напрями стратегічного планування економічного розвитку міста // Управління сучасним містом. – 2001. – №1-3. – С.83-86.
3. Мунін Т., Зінов'єв Г. Підходи до розробки стратегії сталого розвитку міст України // Економічний часопис ХХІ ст. – 2003. – №6 – С.45.
4. Стратегії економічного розвитку в умовах глобалізації / За ред. Д.Г.Лук'яненка. – К.: КНЕУ, 2001. – 520 с.
5. Місцевий економічний розвиток: моделі для успіху / За ред. Б.Данилишина. – К.: Ін-т Реформ, 2003. – 41 с.
6. Богачов С., Мельникова М. Проблеми теорії і практики розвитку міста як соціально-економічної системи // Вісник ТНЕУ. – 2007. – №3. – С.46-53.
7. Шаров Ю. Концептуальні питання стратегічного бачення розвитку міста // Управління сучасним містом. – 2001. – №4-6. – С.88-94.

Отримано 19.04.2010

УДК 336.145

І.В.УСКОВ, канд. екон. наук

*Национальная академия природоохранного и курортного строительства,
г.Симферополь*

НАПРАВЛЕНИЯ УЛУЧШЕНИЯ РАСПРЕДЕЛЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ ПОМОЩИ НА УРОВНЕ РЕГИОНОВ УКРАИНЫ

Анализируются особенности эффективного распределения централизованных бюджетных средств через финансовые и инвестиционные фонды, применяемые в ряде стран. Предложены мероприятия по созданию этих фондов на региональном и внутрирегиональном уровнях в Украине.

Аналізуються особливості ефективного розподілу централізованих бюджетних коштів через фінансові та інвестиційні фонди, вживані у ряді країн. Запропоновано заходи щодо створення цих фондів на регіональному і внутрішньорегіональному рівнях в Україні.

In the article the features of the effective distributing of the centralized budgetary facilities are analysed through financial and investment funds, applied in a number of countries. Measures are offered on creation of these funds at regional level and insideregional levels in Ukraine.

Ключевые слова: фонды финансовой и инвестиционной поддержки регионов, межбюджетные трансферты, местные органы власти, горизонтальные межбюджетные отношения.

В настоящее время регионы Украины являются сильно зависимыми от финансовой поддержки со стороны центральных органов власти. Как в регионах-донорах, так и регионах-реципиентах распределение межбюджетных трансфертов происходит на основании фактических доходных возможностей и расходных потребностей местных органов власти.